

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Стефан Йорданов Кирилов

Относно: дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор” по научна специалност „Икономика и Управление (Туризъм)”, професионално направление 3.9 „Туризъм“, към катедра „Туризъм” при Югозападен университет „Неофит Рилски“ – гр. Благоевград

Автор: докторант Калиопи Аристидис Догала

Тема: *The role of local and traditional cuisine as a destination branding tool towards the raise of national competitiveness /Ролята на местната традиционна кухня като брандинг инструмент за повишаване на националната конкурентоспособност/*

Научен ръководител:

доц. д-р Мария Станкова

Основание: Със Заповед на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“ – гр. Благоевград № 1031 от 04.06.2019 г. съм включен в научно жури по процедурата за публична защита на дисертационния труд на докторант Калиопи Аристидис Дрогала. Съгласно решението на научното жури при първото му заседание ми бе възложено изготвяне на становище. В него са включени пет части и заключение, изразяващо констатацията ми по настоящата процедура.

I. Справка за кандидата:

Калиопи Дрогала е родена през 1987 г. в гр. Серес, Гърция. Бакалавърска степен придобива в Университета „Аристотел“ в гр. Солун, Гърция, в специалност „Икономика” в периода 2005 – 2010 г. През 2012 г. в Университетът в Стратклайд, Глазгоу, Шотландия завършва ОКС „Магистър” в специалност „Международен мениджмънт на хотелиерството и туризма”. От 2011 г. професионално работи в сферата на туризма, маркетинга, бизнес комуникациите и продажбите. Докторанта Дрогала има голям интерес към лингвистиката и е придобили сертификати за владеене на чужди езици: английски, френски, испански, италиански и руски език.

Калиопи Дрогала е зачислена като докторант в свободна форма на подготовка със Заповед № 1968 / 10.07.2015 г. на ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“ – гр. Благоевград, към катедра „Туризъм” при Стопански факултет. Тя е

положила успешно докторантските изпити по програмата. Със Заповед № 1077 от 08.05.2018 г. е удължен срока на докторантурата до 16.07.2019 г.

II. Обща оценка на представения дисертационен труд и извършената научно-изследователска дейност:

Дисертационният труд, представен от Калиопи Дрогала е разработен под научното ръководство на доц. д-р Мария Станкова и е посветен на проблематиката, свързана с брандинга на туристическите дестинации, с акцент върху местните продукти и храни, и по-точно върху ролята и значението на традиционната кухня за повишаване конкурентоспособността на туристическа дестинация Гърция.

Считам темата за актуална и приемам позицията на автора, че в международен план, кулинарният туризъм се разглежда и изследва като пазарна ниша в туристическата индустрия, а дестинациите се възползват от потенциала да популяризират своята кухня като уникален продукт. В тази връзка, вниманието на автора, е насочено към стратегическото представяне на местни и традиционни храни в националната марка на гастрономията е в състояние да повиши конкурентоспособността на туристическата дестинация и съответно националната конкурентоспособност на страната като цяло. На фона на очертаните ограничения и трудности, установени при разработването на дисертационния труд, в така очертаня ракурс се открива и приложната полезност на изследването.

Представеният по процедурата труд е в обем от 230 страници компютърно набран текст, на английски език, от които 200 страници са основен текст; на 16 страници е представена библиографската справка, в която литературните източници на латиница са 204; използвани са също 34 интернет източника. Преобладаващият брой информационни източници на латиница (основно на английски език) в общия брой на библиографските източници, отразява спецификата на обучението, което е на английски език. Посочените публикации са от периода на последните десет години. Налични са и по-ранни източници, използвани, поради всеобщата им значимост и ценност за изследваната тема. В структурно отношение се състои от увод, три глави, заключение, приложения и използвана литература.

След основно запознаване с дисертационния труд, считам, че представената структура съблюдава **изискванията за композиционна цялостност и съразмерност** на отделните му части.

По процедурата за публична защита е представен също автореферат, на български език, както и общо пет публикации */четири на английски език и една на български език/*, едната от които е самостоятелна, а другите четири в съавторство. Всички те са отпечатани в периода 2016 – 2018 г. В тях, както и в автореферата, фактически е отразен дисертационния труд в различните му степени на завършеност и с акцент върху отделни проблемни моменти и научни търсения.

III. Оценка на съдържанието по отделните части на дисертационния труд:

Проведеното от докторанта изследване, разработено в три последователни глави и заключение констатира, че макар местните и традиционни храни да имат голям потенциал и принос за поддържане на устойчивост на конкурентоспособността на туристическа дестинация, на тях все още не се отделя достатъчно внимание както от страна на туризма, така и от гледна точка на маркетинга на дестинациите. Първоначалните данни, получени в резултат на проведеното проучване в избрани дестинации в Гърция, показват положително отношение и интерес на международния туристически пазар към гръцката гастрономия. Същевременно, от тях става ясно, че съществуващия гастрономически продукт е неструктуриран от страна на доставчиците, с големи организационни недостатъци на всички нива на националното планиране. Това произтича от липсата на подготовка на бизнеса да се присъедини към планирано развитие на туристическата гастрономия в Гърция, от нееднаквата степен на развитие и ангажираност с гастрономията на отделните туристическите дестинации, от липсващата като елемент гастрономия в маркетинга на дестинациите, от липсата на интегриране на местните храни към националната марка, както и от слабата правителствена подкрепа за развитието на туристическата гастрономия. Прави впечатление, че с изследването се установява, че Гърция не представя интегриран и всеобхватен имидж на гастрономическия си туризъм и че въпреки успешния туристически имидж, който Гърция поддържа по отношение на гастрономията, туризмът в страната все още се основава на модела на класическата лятна дестинация за ваканционна почивка.

Като цяло, резултатите от дисертационния труд обхващат: Представяне на актуален преглед на академичната литература в теоретичен аспект по отношение на съвременния гастрономически туризъм, тенденциите в гастрономията и активността в туристическите дестинации по отношение на тях; Текущо картографиране и оценка на гастрономическия продукт на Гърция; Оценка на туристическата

конкурентоспособност на дестинация Гърция; Моментна „снимка“ на начина, по който международните туристи възприемат национална и местна гастрономия на базата на количествени данни; Разработване на концептуален модел за действия във връзка с националното брендиране чрез местни и традиционни храни за повишаване на националната конкурентоспособност.

Докторантът предлага насоки за прилагане към създаването на интегрирана национална марка за гастрономията, които се основават на представения от това изследване модел за всички групи ангажирани лица. Резултатите от това изследване дават основа за бъдещи изследвания по тази тема. За да се разшири и доразвие работата, завършена в тази теза, са необходими допълнителни изследвания.

Калиопи Дрогала има ясен поглед върху проблематиката и, разсъждавайки по нея, още в увода на дисертационния труд правилно обосновава актуалността на проблема, научната новост и полезност, изследователската теза, изследователските цели и хипотези, определя обекта на изследване, предмета на изследване, обхвата и предпоставките на изследването, методологията на изследването, етичните въпроси, ограниченията и трудностите при изследването. Прави впечатление, че докторантът умело комбинира системния подход и традиционни научно-изследователски методи. При все това, може да се отбележи, че не са достатъчно добре изведени по-конкретни и задълбочени изводи и резултати, на базата на извършеното изследване.

Заключението не е ясно обособено, кратко е и представя обобщено някои от резултати от проведеното изследване по тематиката на дисертационния труд в обобщен план.

IV. Оригинални и приносни моменти, които се съдържат в дисертационния труд.

Практиката и нормативната уредба изискват докторантите да се самооценяват и да формулират оригиналните си и приносни моменти с теоретичен и практико-приложен характер. Калиопи Дрогала е извела и формулирала пет приноса, които приемам, с известни уточнения, отразени в част V. Критични бележки и препоръки.

Дисертационният труд съдържа научни и приложни резултати, които дават собствен принос към областта брендинга на туристическите дестинации, с акцент върху местните продукти и храни, и по-точно върху ролята и значението на традиционната кухня за повишаване конкурентоспособността на туристическа дестинация Гърция.

Обогатено е научното познание по отношение на ролята и значението на местните и традиционни храни в контекста на туризма като са изследвани и открити водещите световни тенденции.

Създаден е собствена дефиниция за релацията „брандинг – имидж – роля на местната храна“ в туризма и туристическата дестинация.

Предложена е методика за проучване, анализ и оценка на конкурентоспособността, приложена и развита за дестинация Гърция.

Разработен е модел за повишаване на конкурентоспособността чрез брандинг на традиционни продукти и храни (местна кухня).

Изведени са препоръки и са зададени насоки във връзка със повишаването на конкурентоспособността на дестинация Гърция чрез брандиране на традиционната кухня.

V. Критични бележки и препоръки

Критичните бележки по дисертационния труд имат конкретен характер както теоретичен, така също и практико-приложен. Представени тук, те са най-вече основание за препоръка към бъдещата на работа на Калиопи Дрогала в научен и практико-приложен план.

Считам, че дисертационния труд би спечелил от по-детайлното дискутиране на представените теоретични аспекти на изследваната проблематиката, особено в първа и втора глава. Добре би било за се дискутира проблематиката като се обърне внимание на правните регламенти имащи отношение към местната традиционна кухня като брандинг инструмент за повишаване на националната конкурентоспособност. Дисертационният труд би имал по-изчерпателен характер, при извършването на сравнителен анализ на базата на изследвания на сходни дестинации от региона.

Може да се отчете също диспропорции на отделни параграфи, като такива се наблюдават в Глава II, т.1 с обем от 11 страници и в Глава II I, т. 2, съответно с обем от 9 страници. Смятам, че проведеното изследване и направеният върху получените резултати анализ, дават основание за повече обобщения, изводи и препоръки в заключението.

Видно е, че някои от предложенията, изводите и насоките, които докторант Калиопи Дрогала дава, не са безспорни; могат да се тълкуват като дискуссионни и дори може да се приеме, че в отделни аспекти са субективно-пристрастни. Това провокира и

моя въпрос към нея, а именно: Кои са ключовите елементи на модела за повишаване на конкурентоспособността чрез брандиране, в контекста на текста, представен на стр. 163 – 171 (Глава III, т.2)?

Заключение

Въз основа на изложените разсъждения, представени в частите на настоящото становище, мога да заключа, че докторантът е положил сериозни усилия по разработването на труда: проучил е теоретични разработки и е провел самостоятелни научни изследвания. Като имам предвид научните и научно-приложни приноси на докторант Калиопи Догала, крайната ми оценка за качествата на представения за становище труд е **положителна**. Това е и основание да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” на докторант Калиопи Дрогала.

гр. Благоевград

18.06.2019 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Стефан Кирилов)